



יום שלישי, ה' בתמוז תשפ"ה
1 ביולי, 2025

סיכום ישיבת ועדת תמיכות מיום 1/7/2025

חברי ועדה –

שביט בן - אריה – יו"ר ועדת תמיכות

אייל אריה – ס' חשב בכיר

עו"ד יפתח שבת – ממונה יועמ"ש

משתתפים נוספים –

לירוז פחימה – מרכזת ועדת תמיכות

תקנה 19-42-02-22 כתבי עת – אישור חלוקת תמיכה לשנת 2025

רקע

- מטרת חלוקת התמיכות לפי מבחן התמיכה – תמיכה ועידוד הוצאה לאור של כתבי עת ברמה תוכנית ומקצועית גבוהה בכלל התחומים הנתמכים במשרד התרבות.
- הגופים הנתמכים במסגרת תקנה זו הנם - גופי ספרות המוציאים כתבי עת בתחומי התרבות (ספרות, שירה, אמנות, מורשת ומחול).
- נתוני התקציב המבוקר שהוזנו למודל הם של שנת 2022, זאת בהתאם לסעיף 4(ה) למבחנים לחלוקת כספי תמיכות של משרד התרבות והספורט לשם מתן הקלות למוסדות תרבות וצמצום השלכות מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה)

• **נתונים סטטיסטיים –**

שנת תמיכות קודמת	שנת תמיכות נוכחית	
1,906,914	1,906,914	תקציב / גג תקנה לחלוקה
25	25	מספר בקשות שהוגשו לתקנה
23	23	מספר בקשות מומלצות בתקנה
2	2	מספר בקשות נדחות
3	1	מספר גופים חדשים שמומלצים

הצהרה ואישור מנהל/ת המחלקה

1. המוסדות שהגישו בקשה לתמיכה בתקנת כתבי העת המומלצים לתמיכה במסגרת תקנה זו עומדים למיטב ידיעתי בתנאי הסף לתמיכה, בהתאם למבחן התמיכה ולנוהל שר האוצר.
2. המחלקה מצהירה כי הוגשו כל המסמכים הרלוונטיים ברמות הגוף והבקשה, כנדרש במבחן התמיכה ובהתאם להנחיות מינהל התרבות - במועד שנקבע בנוהל שר האוצר.
3. לא ידוע למחלקה על ביקורת עומק שמונעת מתן תמיכות למוסדות המומלצים.
4. המחלקה מצהירה כי הגופים שקיבלו מקדמות מומלצים לתמיכה בשנת התמיכה הנוכחית.
5. המחלקה מצהירה כי ככל הידוע לה לא קיים כפל תמיכות לגופים ולבקשות המומלצות.

6. המחלקה מבקשת מוועדת התמיכות לאשר את החומרים ומתן תמיכות, כפי שעולה מהמודל ומהחומרים הרצ"ב.

דיון

1. **סעיף 8 למבחני התמיכה "סיווג כתבי עת"** – במהלך בחינת המודל על ידי הוועדה עלה כי קיימת אי-הלימה בין הוראות סעיף 8 למבחני התמיכה, העוסק בסיווג כתבי עת, לבין הפרקטיקה המקצועית הנוהגת במחלקה לאורך השנים. סעיף 8 קובע כי סיווג כתבי העת ייעשה בהתייחס ל"שנה התקציבית הקודמת". בפועל, היחידה המקצועית נוהגת לבחון את כתבי העת, לרבות לעניין תנאי הסף המפורטים בסעיף 5(א)(3) למבחן, בהתבסס על "שנת הערכה".

בהקשר זה, מבחני התמיכה מגדירים מספר מונחים רלוונטיים: "שנת הערכה" או "שנת התקציב המבוקר" מוגדרות כשנה שקדמה לשנת הכספים הקודמת; ואילו "שנת כספים קודמת" מוגדרת כשנה הקלנדרית שקדמה לשנת התמיכה. לעומת זאת המונח "שנה תקציבית קודמת" אינו מופיע בהגדרות המבחן ואינו מונח מושרש בלשון מבחני התמיכה של מינהל תרבות. משמעותו הלשונית הפשוטה עשויה להצביע על השנה התקציבית שקדמה לשנת התמיכה (למשל שנת 2024 ביחס לבקשה שהוגשה בשנת 2025), אך פרשנות זו אינה תואמת את אופן היישום הנוהג על ידי היחידה המקצועית.

בנסיבות אלה נדרש עיון פרשני במונח, תוך חתירה לפרשנות המגשימה את תכלית מבחני התמיכה, ומאפשרת הרמוניה פנימית בין הוראותיהם. ככלל, יש לפרש את מבחני התמיכה באופן שתואם את תכליתם, מיישב את הוראותיהם הפנימיות, וממזער פערים בין פרשנות לבין יישום מינהלי בפועל. יש מקום למתן משקל לפרקטיקה הנוהגת,¹ ולעקרונות המגשימים יעילות מינהלית.²

סעיף 5 למבחן, שכותרתו "הגדרת כתב עת", קובע את המאפיינים החייבים להתקיים בכתב עת על מנת שיהיה זכאי לתמיכה, ומורה כי כתב עת ייחשב זכאי לתמיכה רק אם בשנת הערכה עמד בכל התנאים הנקובים בסעיף, וביניהם: "... (3) החוברות בעלות רמה אומנותית נאותה ורמה הפקתית נאותה". משמעות הדברים היא שעל מנת להכריע אם בפנינו "כתב עת" כמשמעותו במבחני התמיכה, יש לבחון את הרמה האמנותית וההפקתית ביחס לשנת הערכה דווקא, ולא ביחס לשנה שקדמה לשנת התמיכה ("שנה תקציבית קודמת"). מכאן שהרמה האמנותית הרלוונטית לצורך מתן תמיכה נבחנת באופן מפורש ביחס לשנת הערכה – ולא ביחס לשנה הקודמת לבקשת התמיכה. סעיף 5 שותק ואינו מסביר כיצד יש לקבוע האם החוברת הינה בעלת רמה אמנותית נאותה, ולהיבט זה אין הוראה משלימה במסגרת

¹ ראו ברוח זו דבריו של ג'ד טדסקי "המנהג במשפטנו הנוהג והעתידי" משפטים כרך ה' 15 (תשל"ג-תשל"ד): "לעיתים קרובות יש מקום להתחשב בנוהג עובדתי להערכת מצב מסויים למשל... אם פקיד ציבורי מילא את תפקידו... או אפילו לקביעת מצב עובדתי מסויים". וראו גם דבריו של כב' השופט רובינשטיין: "הנוהג הקונסטитуציוני הקיים, שיש בו כדי לשמש מכשיר חשוב בפרשנות, לרבות חוקתית, ולעיתים אף ליצור הווייה" (בג"ץ 3002/09 הסתדרות הרפואית בישראל נ' ראש ממשלת ישראל, מר בנימין נתניהו (פורסם בנבו, 5.4.2017) (הדגשות אינן במקור).

² איל פלג "ההליך המינהלי בצילו של שיקול-דעת" עיוני משפט מב 129 (2019): "עקרון משפטי שרשות המנהל מחויבת לפעול לאורו הוא עקרון היעילות...".

המשתנים (כאמור בסעיף 9 למבחני התמיכה). לפיכך נראה כי עלינו לפנות לסעיף 8 על מנת להשלים את התמונה ההליכית. סעיף 8 קובע כי יינתן מקדם לכתב העת בהתאם לרמותו האמנותית – כאשר עיון בסעיף מלמד כי ההמלצה לסיווג תינתן על ידי המדור המקצועי ביחס ל"שנה תקציבית קודמת".

בנסיבות אלו המסקנה המסתברת היא כי הבחינה, כאמור בסעיף 8, מתבקשת ביחס לשנת הערכה. פרשנות המקנה למונח "שנה תקציבית קודמת" את המשמעות של "שנת הערכה" מתיישבת עם הדרישות של סעיף 5, שאחרת לא ניתן יהיה לבצע הערכה רלוונטית שתשקף את הרמה האמנותית הנדרשת כתנאי סף, כנדרש בסעיף 5. יוער כי הפרקטיקה של המדור המקצועי לאורך השנים היא לבצע את הבחינה האמנותית ביחס לשנת הערכה.

אם כן, פרשנות המקנה למונח "שנה תקציבית קודמת" את המשמעות של "שנת הערכה" תואמת אפוא את לשון סעיף 5, את דרך יישומו לאורך זמן, ואת העקרונות המינהליים של אחידות, יעילות והימנעות מכפל בחינה. לולא כן, יידרשו הוועדה והמדור לבצע סיווג כפול של כלל כתבי העת המוגשים – הן ביחס לשנה שקדמה לבקשת התמיכה והן ביחס לשנת הערכה – תוצאה בלתי סבירה שאינה מתיישבת עם הוראותיו ותכליתו של המבחן.

על רקע האמור, יש לפרש את המונח "שנה תקציבית קודמת" המופיע בסעיף 8 כמכוון ל"שנת הערכה", ולבחון את הרמה האמנותית של כתבי העת בהתאם לשנה זו. בהתאם לכך, מומלץ לפעול ולנסח תיקון לסעיף 8 במבחני התמיכה אשר יחדד את ההוראה ויעגן את האופן בו פעל המדור עד כה.

2. **העמותה ליצירה פנטסטית וספקולטיבית בישראל (ע"ר), כתב העת "אוטופיה"** – המדובר בגוף חדש המבקש להיתמך בתקנה. על פי הנתונים המופיעים במודל, הגוף פרסם שני כתבי עת במהלך החודשים נובמבר ודצמבר 2023. על פי מבחנים לחלוקת כספי תמיכות של משרד התרבות והספורט לשם מתן הקלות למוסדות תרבות וצמצום השלכות מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה) (להלן: "מבחן ההקלות"), שנת הערכה לבחינת פעילות המוסד חלה בתקופה שבין 1.10.2022 עד ליום 30.9.2023 (סעיף 4(א)(1) למבחן ההקלות). המוסד לא ביצע את הפעילות בתקופה האמורה. במקרה זה מורה לנו סעיף 4(א)(3) לבחון את עמידת הגוף בתנאי הסף "לפי נתוני שנת 2023 הקלנדרית". הגוף שבפנינו ביצע, כאמור, את הפעילות במהלך הרבעון האחרון של שנת 2023, ולכן ניתן לראות בו כמי שעונה על תנאי הסף הדרוש לכניסה למודל. עם זאת לא ניתן לנקד את הגוף ביחס למשתנה "היקף החוברת", "רמה הפקתית" ו-"הפצה של כתב העת" – זאת מכיוון שעל פי הוראות מבחן התמיכה יש לבחון משתנים אלו ביחס לשנת הערכה. לעומת זאת, את משתנה "תמורה ליוצרים" יש לבחון, בהתאם לסעיף 4(ה)(2) למבחן ההקלות, בהתאם לדו"ח הכספי המבוקר לשנת 2023. המשמעות היא כי הגוף זכאי לקבל תמיכה במשתנה זה בלבד.

3. **חי בהם תורה לאנשים עובדים (ע"ר), כתב העת "חי בהם"** – המדובר בגוף המגיש לראשונה בקשת תמיכה בתקנה. סעיף 8(ג) למבחן התמיכה מורה כי: "לצורך סיווג כתבי עת שאינם בתחום הספרות, יתייעץ המדור עם המדור המקצועי הרלוונטי במועצה לתרבות ואמנות...". המחלקה המקצועית סווגה את כתב העת ככתב עת אקדמי, ולא ספרותי.

בישיבת מדור מחקר ומורשת, מיום 8.6.2025, המליץ מדור מחקר ומורשת, על יסוד חוות דעתה של אילת נבון, המתמחה בכתבי עת אקדמיים, ואף משמשת כחברת מדור ספרות ובמדור הבין-תחומי, על דחיית בקשת התמיכה. בחוות הדעת נכתב כדלקמן:

כתב העת מעניין כתוב בצורה רהוטה אך מעורר אי נוחות גדולה כי לא ברור בחלק מהפעמים מי הכותב וכאשר יש שם מחבר - מה הסמכות/המקצוע שלו שמאפשר לו לכתוב את המאמר. המאמרים לא מתבססים מחקרית על מחקרים קודמים או מצטטים מקורות אחרים ועדיין כתובים בסגנון מחקרי (וזה לא מסתדר). המדור מבקש מהם לגבש את עצמם באופן ראוי יותר מבחינת מערכת ולהיות שקופים בנוגע לזהות של המחברים בהנחה שיש להם יומרה "אקדמית". גם אם אין, כקורא מהשורה, ובעיקר אם מיועד לסטודנטים - המדור העיר שחסר נתונים על מאמרים שנלקחו מפרסום אחר (אי אפשר לקחת ללא ציון המקור) וכמו כן חסרים ביאורים בכתב העת על הניסיון/הכשרה אקדמית של הכותבים.

המדור למחקר ומורשת, לאחר שקיבל לעיון את העתקים של כתבי העת, המליץ לדחות את בקשת התמיכה של כתב העת. ההמלצה התקבלה על ידי חברי מדור ספרות. וכעת היא עומדת לאישור ולדיון בפני ועדת התמיכות.

לשאלות הוועדה מסרה המחלקה המקצועית כי בתקנה נתמכים שני כתבי עת נוספים בעלי אופי אקדמי. כתב העת "היסטוריה" וכתב העת "מדעי היהדות". המחלקה הבהירה כי המדור מצא לבחון את כתב העת בסטנדרט התואם את כתבי העת האמורים מהטעם שכתב העת הינו בעל "יומרה" אקדמית ועל בסיס הרושם כי כתב העת "מיועד לסטודנטים". עוד יוער כי המוסד מבקש הבקשה אף אושר לתמיכה בשנים 2023 ו-2024 מכוח מבחנים לחלוקת כספי תמיכות של משרד התרבות והספורט במכוני מחקר תורניים בעלי חשיבות לאומית, תמיכה המעידה על הדגש המחקרי שבפעילותו של הגוף. הוועדה מצאה לקבל את המלצת המדור ומבקשת להעביר את הערות המדור לידי הגוף מבקש התמיכה על מנת שיוכל ללמוד את הערות המדור.

4. **תיאטרון למען השלום (ע"ר)** – היחידה המקצועית מסרה כי המוסד לא הגישה בקשה מוקדמת כנדרש בסעיף 4(8) למבחני התמיכה. בנוסף צוין כי המוסד לא מילא את המסמכים הנדרשים להגשת בקשת תמיכה, וכי במסמכים שהוגשו אין חתימת מורשה חתימה, ולא מולאו כלל הטפסים הנדרשים כאמור בסעיף 4(4) למבחני התמיכה.

על כן, הוועדה מצאה לדחות את הבקשה של המוסד.

החלטה

- ועדת התמיכות מאשרת את חלוקת התמיכות לשנת 2025 לפי הטבלה הרצ"ב על פי המבחן המקצועי בכפוף לזמינות תקציבית לנושא זה, **סכום מאושר לחלוקה – 1,906,914 ₪.**
- ועדת תמיכות מאשרת פתיחת התחייבויות בהתאם לסכומי התמיכה שפורטו בטבלה הרצ"ב בכפוף לכל התנאים הבאים: אישור התמיכה ופתיחת התחייבויות כפוף לזמינות תקציבית

- למבחן התמיכה בתקנה. תשלום תמיכה מותנה בזמינות תקציבית ומימונית של המשרד ובתנאי התשלום המפורטים בנוהל התמיכות הכללי;
3. לאחר פתיחת ההתחייבויות מאושרת, בהתאם לסעיף 33(א) לנוהל שר אוצר, השלמת תמיכה ל-50% מסכום התמיכה המאושר לשנת 2025.
4. **סכום התמיכה שאושר לפי החלטה זו כפוף למדיניות כלכלית של הממשלה ועלול לקטון.**
5. מרכזת ועדת תמיכות תעביר למנהל תחום תמיכות ולמחלקה המקצועית את טבלת החלוקה כפי שאושרה על ידי חברי הוועדה. מנהל תחום תמיכות יוודא את תקינות המודל ומוכנותו לפרסום וידאג לפרסומו באתר המשרד.
6. המחלקה המקצועית תשלח בדוא"ל לכל מי שהגיש בקשת תמיכה ל-2025 קישור לפרסום המודל באתר המשרד והפנייה לנוהל ההשגות במסגרתו יינתנו לגופים 10 ימים להגיש את השגותיהם.
7. הוועדה מנחה את היחידה המקצועית להבהיר לכל גוף הנתמך בתקנה כי בשלב זה טרם מוצו כלל ההליכים, ועדיין פתוחה האפשרות להגשת השגות על המודל. לפיכך ייתכן והמודל יעודכן או ישתנה, בהתאם להחלטות שיתקבלו, ככל שיוגשו השגות. משכך על הגופים הנתמכים לשקלל את צעדיהם בהתאם.
8. לאור כלל האמור, ועדת התמיכות מקבלת את המלצת המחלקה המקצועית ומאשרת את תקינות המודל לפי הטבלה המצורפת.

עו"ד יפתח שבת
ממונה יועמ"ש

אייל אריה
סגן חשב בכיר

שביט בן אריה
מ"מ יו"ר ועדת תמיכות